

ב"ה, יב' בתשרי תשע"ב
10 באוקטובר 2011
תיק 70052

החלטה בבקשת רשות ערעור

לכב' הנהלת בית הדין "גזית - ארץ חמדה".
נתבקשתי ע"י כב' להכריע בבקשת רשות הערעור שהוגשה על ידי המבקש מר מתתיהו בקשר לפסק הדין בתיק מס' 70052, שניתן ביום ח"י סיון תשע"א.
עמדו לפני: פסק הדין, בקשת רשות הערעור של התובע, ותשובת הנתבע מס' 3.
המבקש ציין כי הדיינים הבחינו בין מעשה ההדרה לבין המשא ומתן שבא בעקבותיו. לטענתו, חלוקה זו אינה יכולה לעלות בקנה אחד עם העובדות שכן את מעשה ההדרה תולים הדיינים בטענת הגנה על החברה, ואולם טענה זו מאוחרת למעשה ההדרה ביותר משנה.
מכאן טוען המשיב כי מעשה ההדרה אינו אלא מעשה קנין (בבחינת נעל גדר ופרץ - נעילת החשבונות החלפת המפתחות) כאשר כל המו"מ שהיה לאחריו אינו אלא על מנת לקבוע את המחיר והתנאים - קרי את פריסת התשלומים ופרטי ההסכם של אי התחרות.
עמדת בית הדין שונה לגמרי מעמדת המבקש. לדעת בית הדין העובדות שהוצגו בפניו מוכיחות כי החברה שהוקמה בספטמבר 2007 GTY התבררה כחברה שאינה מתפקדת בהצלחה, ומכירותיה דלות, וגם הופעתו של מר מתתיהו בניהול החברה בניו יורק לא צלחה, וכבר אז היו עימותים על דרכי הניהול והפיתוח העסקי של החברה. בחודשים מרץ ואפריל 2009 כבר דובר על פירוק החברה, וברור שהדבר היה בניגוד לעמדת המבקש מתוך אי שביעות רצון מעבודתו. לעמדת בית הדין כבר בתחילת שנת 2009 עלתה לדין השאלה האם התובע יהיה רשאי להתחרות בחברת "גרפים". פרטי ההסכם של קניית חלקו של התובע כאשר ההצעה עמדה אז על \$ 68,000 נידונו בין הצדדים אך לא הבשילו כדי הסכם ברור ומוסכם על הצדדים..

חודשים מעטים לאחר מכן סגרו הנתבעים באופן חד צדדי בפני התובע את הדרכים לפעול ברכושה ובענייניה של החברה. בכל אותה תקופה מאז יסוד החברה בארה"ב ועד פירוקה המשיכו הנתבעים להזרים כספים רבים, בסופו של דבר הושקעו על ידי השותפים בחברה סך של \$ 320,000 ובנוסף לוותה החברה באותה תקופה כ- \$ 304,000 שלא הוחזרה למלווים. בכל אותה התקופה לטענת הנתבעים פעל התובע בצורה שגויה מן הבחינה העסקית, הציע מתווה עבודה לא מוצלח. מעשה ההדרה שבוצע בפועל בחודש יוני 2009 נעשה מתוך

האינטרסים הלגיטימיים שלהם, שכן משעה שביקש מר ניומן לעבור ולעבוד בארץ, ונתקל בסירוב החברה, הוא העלה את האפשרות שיחבור אל מתחרות של "גרפים" בארץ ויספק להם את שרותיו. על כן לטענת החברה, החשש של העברת נתונים מ-GTY לחברות מתחרות הוא שגרר הדרתו ממחשבי החברה, מחשבון הבנק ומן המידע הרלוונטי הקשור לניהול החברה.

בית הדין דן בפסק הדין, בשאלה האם התגבשה אכן עסקה, ובית הדין מציין כי הייתה אבן נגף עליה לא סיכמו הצדדים והיא האם יוכל התובע להתחרות בחברת "גרפים" הפועלת בארץ. כמו שכבר ראינו קודם, שאלה זו לא עלתה רק משהוחלט על ההדרה של המבקש אלא מיד כשהוחלט על פירוק החברה בארה"ב בחודשים מרץ ואפריל 2009, כאשר מעשה ההדרה בפועל בוצע רק ביוני 2009. אי אפשר לקבל את טענת המערער שנושא זה מאוחר למעשה ההדרה ביותר משנה. טענה זו אינה עומדת בשום פנים במבחן העובדות כפי שנתבררו לבית הדין

בית הדין דן בהרחבה בתוקפה ההלכתי של הצעת חוזה בלא קבלת קניין. בית הדין מכיר, לעניות דעתו, בצדק רב שאכן יש תוקף הלכתי מחייב לנוהג בהתחייבות ובקניינים מדין סיטומתא - מנהג הסוחרים. דהיינו, יש תוקף הלכתי להצעה וקיבול בעל פה אשר אלה מבטאים גמירות דעת מדין סיטומתא, והיינו במקום שנעשה מעשה נלווה להסכמה - כמו הסיטומתא שרושמים רישום על גבי החבית הנמכרת, ואותו מעשה שעושין הוא במקום סודר הקניין, אבל לא בדיבור בעלמא, וכפי שכתב הרא"ש שאפילו אם נהגו לגמור הדברים בעל פה מנהג רע הוא ולא הולכים אחריו.

בית הדין קבע, ללא ספק בצדק רב, שכאן לא הייתה גמירות דעת חוזית, ואף לא הסכמה בעל פה - כאשר בין היתר שאלת אי התחרות עמדה מתחילה על הפרק, ולא רק שאלה זו, ועל כן אי אפשר לומר, לשום שיטה שהייתה כאן גמירות דעת על העסקה ועל כן לכל הדעות ההצעה שעמדה על הפרק לרכישת המניות אינה מחייבת את הנתבעים.

והנה המבקש, מבקש לחדש חידוש גדול שמעשה ההדרה הוא מעשה הקניין בבחינת נעל גדר פרץ, כאשר כל המשא ומתן אינו אלא לקבוע את התנאים. אין כאן המקום לרדת לשורשי דין נעל גדר פרץ אבל יש לקבוע ללא ספק על פי סוגיות התלמוד ודברי הטור והשולחן ערוך שקנין נעל גדר פרץ הם דרכי קניין בקרקע ע"י חזקה.הלכה זו קיימת כאשר מחזיק הקונה בפני המוכר בהסכמתו ובשליחותו אבל שלא בפניו לא קנה אלא אם כן אמר לו לך חזק וקני, או שמסר לו את המפתח והוי כאומר לו לך חזק וקני, ואזי כשאחר כך יעשה חזקה אפילו

שלא בפניו תתקיים החזקה, אבל במסירת המפתח בלבד לא קנה (כל זה מדברי הטו"ר והשו"ע חו"מ סימן קצב).

ברור אם כן שאין כל אפשרות לראות את מעשה ההדרה של הנתבעים אלא כמעשה הגנה של מפני התובע דבר שנעשה ללא ספק בניגוד גמור לדעת התובע, כאשר תנאי העסקה עדיין לא היו מוסכמים. אי אפשר לקנות חפץ כאשר תנאי הקניין יוסכמו רק אחרי חלותו של הקניין. תפקיד הקניין הוא להורות על גמירות דעת מלאה של הצדדים וכל זה לא היה קיים במקרה שלפנינו. על כן ברור שדבר זה לא שייך למהות קנין החזקה על נעל גדר פרץ.

קשה להבין את טענת התובע בסעיף 4 לבקשת הערעור כאילו יש סתירה בין מעשה ההדרה לבין הניסיון להגיע להסכמה בין הצדדים לקנות את מניותיו של התובע. הנתבעים בקשו לעשות שני דברים במקביל: האחד, להגן על עצמם מפני פעילות התובע שבה ינצל התובע את הכרתו בחברה. יחד עם זאת נעשה ניסיון לרכוש את מניותיו.

קשה מאד להבין גם הטענה העולה מסעיף 5 לבקשת הערעור, ולראות סתירה בין מעשה ההדרה והניסיון שנעשה מצידם לרכוש את מניותיו של המבקש בנוכחות עורכי הדין של הצדדים, ובמה אפשר לראות בניסיון לקנות את המניות כאלו מעשה ההדרה הוא מעשה הקניין.

נכון הדבר, ששאלת אי התחרות עמדה על הפרק במשא ומתן שבין מר מתתיהו למר ארנון ולא סוכמה מפורשות, ורק אם היו הצדדים מגיעים להסכמה בנושא התחרות הייתה נוצרת האפשרות לחתימה על חוזה לקניית המניות. ומשלא הבשיל ההסכם שהיה תנאי ראשוני להסכם לא הבשיל ההסכם כולו. זאת בדיוק עמדת בית הדין ולענ"ד צדק בית הדין בפסיקתו. מכאן גם הכרעתו הצודקת של בית הדין לקבל את עמדת הנתבעים כי ההצעה שעמדה על הפרק לרכישת המניות אינה מחייבת אותם עוד מאחר ולא גובשה לכלל חוזה המחייב.

החלטה:

מכל האמור עולה, שמן הדין לדחות את ערעורו של התובע ולקיים את פסק דינו של בית הדין ככתבו וכלשונו.

הרב אהרן כץ

בית הדין ארץ חמדה גזית

רמת גן

Eretz Hemdah - Gazit
Mishpat VeHalacha Beisrael
Rabbinical Courts



ארץ חמדה - גזית
משפט והלכה בישראל
רשת בתי דין

משרד ראשי: רח' ברוריה 2 / פינת ר' חייא Main Office: 2 Brurya St. corner of Rav Chiya St.
ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem עמותה רשומה מס' 580282515 עמוד 4 מתוך 4
טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax beitdin@eretzhemdah.org www.eretzhemdah.org

Founders: The Bellows Family Chicago, Illinois